DAILY ASSAM

দ্বিতীয় অধ্যায়

অৰ্থনৈতিক উন্নয়ন

মূল আলোচ্য বিষয়

- অৰ্থনৈতিক বিকাশ আৰু উন্নয়ন
- মানৱ উন্নয়ন
- অৰ্থনৈতিক আৰু গণতান্ত্ৰিক পৰিকল্পনা
- ভাৰতবৰ্ষৰ অৰ্থনৈতিক পৰিকল্পনাসমূহ আৰু ইয়াৰ মূল বৈশিষ্ট্যসমূহ
- উদাৰীকৰণ, ব্যক্তিগতকৰণ আৰু বিশ্বায়ন
- অসমৰ চলিত পঞ্চবাৰ্ষিক পৰিকল্পনা

HDI : Human Development Index

'Countries may have a high HDI and be undemocratic, unequitable and unsustainable– just as they may have a low HDI and be relatively democratic, equitable and sustainable.'

–Human Development Report, 2010

২.০১ অৰ্থনৈতিক বিকাশ বা প্ৰসাৰতা ঃ

অৰ্থনৈতিক বিকাশ বা প্ৰসাৰতা, অৰ্থনৈতিক উন্নয়ন আৰু মানৱ উন্নয়ন এই ধাৰণাকেইটাৰ অৰ্থ একেটাই নহয়। ধাৰণাকেইটাৰ মাজত পাৰ্থক্য আছে। অৰ্থনৈতিক বিকাশ হ'ল দেশ এখনৰ জাতীয় আয় আৰু জনমূৰি আয় বৃদ্ধি। এটা বিত্তীয় বছৰত (অৰ্থাৎ ১ এপ্ৰিলৰপৰা ৩১ মাৰ্চলৈ) দেশ এখনত উৎপাদিত হোৱা সৰ্বমুঠ সা-সামগ্ৰীৰ মুদ্ৰাগত মূল্যই হ'ল জাতীয় আয়। এই জাতীয় আয়ক দেশখনৰ মুঠ জনসংখ্যাৰে ভাগ

কৰিলে জনমূৰি আয় পোৱা যায়। উন্নত দেশসমূহত জনমূৰি আয় বেছি; অনুন্নত দেশসমূহত কম। আনহাতে, মানৱ উন্নয়নে জনসাধাৰণৰ স্বাস্থ্য, শিক্ষা, জীৱন-ধাৰণৰ মানদণ্ড, আৰ্থ-সামাজিক, ৰাজনৈতিক পৰিৱেশ আদিৰ উন্নয়নক বুজায়।

২.০২ অৰ্থনৈতিক উন্নয়ন ঃ

অৰ্থনৈতিক বিকাশ হ'লেই অৰ্থনৈতিক উন্নয়ন হৈছে বুলি ক'ব নোৱাৰি। যেতিয়া বৰ্ধিত জনমূৰি আয়ৰ বৃহৎ অংশটো মুঠ জনসংখ্যাৰ নগণ্য অংশ এটাৰ হাতত কেন্দ্ৰীভূত হয় আৰু সৰু অংশ এটা জনসংখ্যাৰ বৃহৎ অংশটোলৈ যায় তেতিয়া অৰ্থনৈতিক বিকাশ হৈছে বুলি ক'লেও অৰ্থনৈতিক উন্নয়ন হৈছে বুলি ক'ব নোৱাৰি। অৰ্থাৎ জাতীয় আয় বৃদ্ধিৰ ফলত চহকী আৰু দুখীয়া শ্ৰেণীৰ মাজত ব্যৱধান বৃদ্ধি হ'লে অৰ্থনৈতিক বিকাশৰ ফলত এচাম লোকহে উপকৃত হ'ব আৰু অধিকাংশ লোকেই বিকাশৰ সুফলৰপৰা বঞ্চিত হ'ব লাগিব। যি অৰ্থনৈতিক বিকাশৰ প্ৰক্ৰিয়াত জাতীয় আয় বৃদ্ধিকেই অধিক গুৰুত্ব দিয়া হয় আৰু আয় বিতৰণৰ প্ৰসংগটোৱে গুৰুত্ব নাপায় সেই বিকাশে প্ৰকৃততে অৰ্থনৈতিক উন্নয়নক নুবুজায়। অৰ্থনৈতিক বিকাশৰ অৰ্থ সীমিত; অৰ্থনৈতিক উন্নয়নৰ অৰ্থ বহল। অৰ্থনৈতিক বিকাশ হ'লেই অৰ্থনৈতিক উন্নয়ন হৈছে বুলি ক'ব নোৱাৰি কিন্তু অৰ্থনৈতিক উন্নয়ন হ'ব লাগিলে অৰ্থনৈতিক বিকাশ হ'ব লাগিব। অৰ্থনৈতিক বিকাশ অৰ্থনৈতিক উন্নয়নৰ অংশ মাত্ৰ।

আয় বিতৰণৰ প্ৰসংগটোৰ উপৰি আন কাৰণতো জনমূৰি আয় দেশ এখনৰ অৰ্থনৈতিক উন্নয়নৰ নিৰ্ভৰযোগ্য সূচক হ'ব নোৱাৰে। জাতীয় উৎপাদন বৃদ্ধি যদি বিলাসৰ সামগ্ৰী, নিচাযুক্ত সামগ্ৰীৰ পৰিমাণ বৃদ্ধি হোৱাৰ বাবে হৈছে অথচ নিত্য ব্যৱহাৰ্য সামগ্ৰী বৃদ্ধি হোৱা বাবে নহয়, তেনেহ'লে সেই বৃদ্ধি অৰ্থনৈতিক উন্নয়ন হ'ব নোৱাৰে। ঠিক সেইদৰে উৎপাদন বৃদ্ধি হোৱাৰ লগে লগে প্ৰাকৃতিক সম্পদৰাজি যদি জধেমধে ব্যৱহাৰ কৰা হৈছে আৰু তাৰ ফলস্বৰূপে পৰিৱেশ দূষিত হৈছে আৰু দূষিত পৰিৱেশে জনস্বাস্থ্যৰ প্ৰতি ভাবুকি কঢ়িয়াই আনিছে তেনেহ'লে তেনে অৰ্থনৈতিক বিকাশ অৰ্থনৈতিক উন্নয়ন হ'ব নোৱাৰে। তদুপৰি সা-সামগ্ৰীৰ উৎপাদনৰ পৰিমাণ বৃদ্ধি নোহোৱাকৈয়ো জাতীয় আয় বৃদ্ধি হ'ব পাৰে। যেতিয়া সামগ্ৰীৰ মূল্যবৃদ্ধি হয় তেতিয়া একেখিনি সামগ্ৰীৰ মুদ্ৰাগত মূল্য অধিক হ'ব আৰু জাতীয় আয় বৃদ্ধি হোৱাটো সূচাব। কিন্তু ই অৰ্থনৈতিক উন্নয়নৰ কথা নুসূচায়।

২.০৩ মানৱ উন্নয়ন ঃ

অৰ্থনৈতিক উন্নয়নৰ মাপকাঠী হিচাপে কেৱল সৰ্বমুঠ ৰাষ্ট্ৰীয় আয় গ্ৰহণযোগ্য নহয়। ইয়াৰ বিকল্প হিচাপে মানৱ উন্নয়ন সূচকাংক নিৰ্ধাৰণ কৰা হৈছে। ১৯৯০ চনত প্ৰথমখন মানৱ উন্নয়ন প্ৰতিবেদন প্ৰকাশ কৰা হয়। ৰাষ্ট্ৰসংঘৰ উন্নয়ন কাৰ্যসূচী (United Nations Development Programme বা UNDP)ৰ অন্তৰ্গত এই প্ৰতিবেদন প্ৰতি বছৰেই প্ৰকাশ

HDI : Human Development Index

সম্প্ৰতি একোখন দেশৰ উন্নয়নৰ সামগ্ৰিক ছবিখন মানৱ উন্নয়ন সূচকাংকৰে বুজোৱা হয়। মানৱ উন্নয়নৰ চাৰিটা স্তৰ— অৰ্থনৈতিক, সামাজিক, সাংস্কৃতিক আৰু ৰাজনৈতিক উন্নয়নৰ ভিত্তিত মানুহৰ উন্নত জীৱন-যাপনৰ বাবে প্ৰত্যাশিত আয়ুস, শিক্ষা আৰু জনমূৰি আয় এই তিনিটা সূচকৰ সন্মিলিত এটা পৰিসংখ্যা (statistic)ই হ'ল মানৱ উন্নয়ন সূচকাংক।

কৰা হয়। এই প্ৰতিবেদনত মানৱ উন্নয়নৰ তিনিটা সূচক উল্লেখ কৰা হৈছে। সংক্ষেপতে এই সূচককেইটা হ'ল ঃ (১) প্ৰত্যাশিত আয়ুস, (২) শিক্ষা আৰু (৩) জীৱন-যাত্ৰাৰ মান। জন্মৰ সময়ত শিশু এটি কিমান বছৰলৈ জীয়াই থাকিব বুলি যি আশা কৰা যায় সেইটোৱেই হ'ব প্ৰত্যাশিত আয়ুস। এই আয়ুসৰ গড় হিচাপ উলিওৱা হয়। উন্নত দেশত এই আয়ুস বেছি আৰু অনুন্নত দেশত কম হ'ব। উন্নত দেশত স্বাস্থ্য সেৱা অধিক উন্নত; অনুন্নত দেশত প্ৰয়োজনীয় স্বাস্থ্য সেৱাৰ অভাৱ হয়। শিক্ষাৰ ক্ষেত্ৰত প্ৰাপ্তবয়স্কৰ সাক্ষৰতা আৰু প্ৰাথমিক, মাধ্যমিক আৰু অন্যান্য প্ৰশাখাসমূহৰ সৰ্বমুঠ নামভৰ্তিকৰণৰ অনুপাত নিৰ্ণয় কৰি সেই অনুপাতৰ ভিত্তিত শিক্ষাৰ বা জ্ঞানৰ স্তৰ নিৰ্ধাৰণ কৰা হয়। অনুন্নত দেশৰ তুলনাত উন্নত দেশত শিক্ষা ব্যৱস্থা অধিক উন্নত। তৃতীয়টো সূচক জীৱন-যাত্ৰাৰ মান। দৰিদ্ৰতা, অনুন্নত শিক্ষা ব্যৱস্থা আৰু প্ৰয়োজনীয় স্বাস্থ্য সেৱাৰ অভাৱে জীৱন-যাত্ৰাৰ মান উন্নীতকৰণত বাধাৰ সৃষ্টি কৰে।

বাস্তৱিকতে মানৱ উন্নয়নে জনসাধাৰণৰ সামূহিক পছন্দৰ বিস্তাৰ সাধন হোৱাটো বুজায়। বিভিন্ন ব্যক্তিৰ পছন্দ-অপছন্দ অথবা ভাল-বেয়াৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি সমষ্টিৰ সামূহিক পছন্দ নিৰ্ণয় কৰা হয়। ওপৰত উল্লিখিত তিনিটা সূচক হ'ল এই পছন্দৰ মূল কথা। মানৱ উন্নয়নৰ মধ্যবিন্দু হ'ল জনসাধাৰণ, কাৰিকৰী সূত্ৰ বা ধাৰণাসমূহ নহয়। অৰ্থনৈতিক বিকাশ আৰু মানৱ উন্নয়নৰ মাজত পাৰ্থক্য হ'ল এয়ে যে অৰ্থনৈতিক বিকাশে কেৱল মাত্ৰ এটা পছন্দৰ উল্লেখ কৰিছে আৰু সেইটো হৈছে আয় কিন্তু মানৱ উন্নয়নৰ ধাৰণাটোৱে সামূহিক পছন্দৰ বিস্তাৰ সাধনৰ ওপৰত গুৰুত্ব আৰোপ কৰিছে। এই সমষ্টিগত পছন্দই অৰ্থনৈতিক, সামাজিক, সাংস্কৃতিক আৰু ৰাজনৈতিক পছন্দ সামৰি লৈছে। দেশ এখনৰ প্ৰকৃত সম্পদ হ'ল দেশখনৰ জনসাধাৰণ আৰু সেয়ে পণ্য উৎপাদনৰ ওপৰতেই অধিক গুৰুত্ব প্ৰদান কৰিলে জনসাধাৰণৰ জীৱন সমৃদ্ধ কৰাৰ লক্ষ্যটো বৈশিষ্ট্যহীন হৈ পৰিব— মানৱ উন্নয়নৰ ধাৰণাটোৱে মানুহৰ সামূহিক, অৰ্থনৈতিক, সামাজিক, সাংস্কৃতিক আৰু ৰাজনৈতিক বিকাশৰ মাজেদি জীৱন-যাপনৰ মান বৃদ্ধিত গুৰুত্ব আৰোপ কৰে।

উল্লেখযোগ্য যে ২০১০ চনৰ মানৱ উন্নয়ন প্ৰতিবেদনখনত মানৱ উন্নয়নৰ তিনিটা নতুন ধাৰণা সন্নিৱিষ্ট কৰা হৈছে। সেইকেইটা হ'ল— (১) বৈষম্য সাপেক্ষ মানৱ উন্নয়ন সূচকাংক, (২) লিংগ বৈষম্য সূচকাংক আৰু (৩) বহুমাত্ৰীয় দৰিদ্ৰ সূচকাংক (multi-dimensional poverty index)। প্ৰথমটো সূচকাংকত মানৱ উন্নয়নৰ প্ৰভাৱ বিভিন্ন শ্ৰেণীৰ লোকৰ ওপৰত কিদৰে পৰিছে সেইটো নিৰ্ণয় কৰে। দ্বিতীয়টোৱে মানৱ উন্নয়নৰ ক্ষেত্ৰত পুৰুষ আৰু মহিলাৰ মাজত থকা অসমতা প্ৰতিফলিত কৰে। তৃতীয়টো সূচকাংকই দৰিদ্ৰতাৰ বহুৰূপী চৰিত্ৰ দাঙি ধৰে। এই সূচকাংকই ব্যক্তি, পৰিয়াল আৰু তাতোকৈ বৃহৎ গোষ্ঠীৰ লোকসকল কিদৰে আৰ্থ-সামাজিক সুবিধাসমূহৰপৰা বঞ্চিত হ'বলগীয়া হয় তাৰ ইংগিত বহন কৰে। মানৱ দৰিদ্ৰতা সূচকাংক (Human Poverty Index)ই দৰিদ্ৰতাৰ এনেবোৰ আয়তন বা মাত্ৰা প্ৰতিফলিত নকৰে আৰু গড় ভিত্তিত দৰিদ্ৰতাৰ ছবি এখনহে সামগ্ৰিকভাৱে দাঙি ধৰে।

২.০৪ অৰ্থনৈতিক পৰিকল্পনা ঃ

নিৰ্ধাৰিত এছোৱা সময়ৰ ভিতৰত কেতবোৰ সুনিৰ্দিষ্ট লক্ষ্যত উপনীত হোৱাৰ উদ্দেশ্যে এক কেন্দ্ৰীয় কৰ্তৃপক্ষৰ দ্বাৰা দেশৰ অৰ্থনীতিৰ নিয়ন্ত্ৰণ আৰু দিগদৰ্শনেই হ'ল অৰ্থনৈতিক পৰিকল্পনা। প্ৰতি পাঁচ বছৰৰ মূৰে মূৰে যুগুত কৰা বাবে আমাৰ দেশৰ পৰিকল্পনা হ'ল পঞ্চবাৰ্ষিক পৰিকল্পনা। সামগ্ৰিকভাৱে আমাৰ পঞ্চবাৰ্ষিক পৰিকল্পনাৰ মূল লক্ষ্যসমূহ হৈছে অৰ্থনৈতিক উন্নয়নৰ হাৰ ক্ষিপ্ৰতৰ কৰা, আৰ্থ-সামাজিক বৈষম্য দূৰ কৰা, দৰিদ্ৰতা নিৰ্মূল কৰা, নিয়োগৰ সা-সুবিধাসমূহ বৃদ্ধি কৰা, আঞ্চলিক বৈষম্য আঁতৰ কৰা, বহনক্ষম উন্নয়ন সুনিশ্চিত কৰা, পৰিৱেশ দূষিতকৰণ ৰোধ কৰা, আত্মনিৰ্ভৰশীলতা অৰ্জন কৰা ইত্যাদি। প্ৰথম পৰিকল্পনাৰ আৰম্ভণিৰেপৰা দ্বাদশ পৰিকল্পনালৈ পৰিকল্পনাৰ লক্ষ্যসমূহ নিৰ্ধাৰণ কৰা, সেইমতে বিনিয়োগৰ কৌশল উদ্ভাৱন কৰা, বিনিয়োগৰ বাবে সম্পদ আহৰণৰ উপায়সমূহ নিৰ্ধাৰণ কৰা আৰু কাৰ্যকৰী হোৱা আঁচনিসমূহৰ নিয়মীয়া পুনৰীক্ষণ আৰু মূল্যায়ন কৰা — এই আটাইবোৰ কাৰ্য সম্পাদনৰ দায়িত্বত আছিল ভাৰতবৰ্ষৰ পৰিকল্পনা আয়োগ। ভাৰতবৰ্ষৰ পঞ্চবাৰ্ষিক পৰিকল্পনাসমূহৰ এখন তালিকা তলত দাঙি ধৰা হ'ল।

তালিকা ২.১ ঃ ভাৰতবৰ্ষৰ পৰিকল্পনাসমূহ (১৯৫১-২০১৭)

পৰিকল্পনা	সময়ছোৱা
প্ৰথম	১ এপ্ৰিল ১৯৫১ — ৩১ মাৰ্চ ১৯৫৬
দ্বিতীয়	১ এপ্ৰিল ১৯৫৬ — ৩১ মাৰ্চ ১৯৬১
তৃতীয়	১ এপ্ৰিল ১৯৬১ — ৩১ মাৰ্চ ১৯৬৬
তিনিখন বাৰ্ষিক পৰিকল্পনা	১ এপ্ৰিল ১৯৬৬ — ৩১ মাৰ্চ ১৯৬৯
চতুৰ্থ	১ এপ্ৰিল ১৯৬৯ — ৩১ মাৰ্চ ১৯৭৪
পঞ্চম	১ এপ্ৰিল ১৯৭৪ — ৩১ মাৰ্চ ১৯৭৮
দুখন বাৰ্ষিক পৰিকল্পনা	১ এপ্ৰিল ১৯৭৮ — ৩১ মাৰ্চ ১৯৮০
ষষ্ঠ	১ এপ্ৰিল ১৯৮০ — ৩১ মাৰ্চ ১৯৮৫
সপ্তম	১ এপ্ৰিল ১৯৮৫ — ৩১ মাৰ্চ ১৯৯০
দুখন বাৰ্ষিক পৰিকল্পনা	১ এপ্ৰিল ১৯৯০ — ৩১ মাৰ্চ ১৯৯২
অষ্টম	১ এপ্ৰিল ১৯৯২ — ৩১ মাৰ্চ ১৯৯৭
নৱম	১ এপ্ৰিল ১৯৯৭ — ৩১ মাৰ্চ ২০০২
দশম	১ এপ্ৰিল ২০০২ — ৩১ মাৰ্চ ২০০৭
একাদশ	১ এপ্ৰিল ২০০৭ — ৩১ মাৰ্চ ২০১২
দ্বাদশ	১ এপ্ৰিল ২০১২ — ৩১ মাৰ্চ ২০১৭

NITI আয়োগৰ সমিতিখনৰ গাঁথনি—
অধ্যক্ষ ঃ **প্ৰধানমন্ত্ৰী**
উপাধ্যক্ষ ঃ **প্ৰধানমন্ত্ৰীৰ দ্বাৰা নিযুক্ত।**
পূৰ্ণকালীন সদস্য ঃ **তিনিজন বিশেষজ্ঞ।**
অংশকালীন সদস্য ঃ **দুজন।**
পদেন সদস্য ঃ **সৰ্বোচ্চ চাৰিজন কেন্দ্ৰীয় মন্ত্ৰী।**
মুখ্য কাৰ্যবাহী বিষয়া ঃ **এজন ভাৰতীয় প্ৰশাসনিক বিষয়া।**
পৰিচালনা পৰিষদ ঃ **মুখ্যমন্ত্ৰীসকল আৰু কেন্দ্ৰীয় শাসিত অঞ্চলৰ উপ-ৰাজ্যপালসকল।**

২.০৫ নিটি (NITI) আয়োগ ঃ

২০১৪ চনত গঠিত নতুন কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰে পৰিকল্পনা আয়োগৰ ঠাইত NITI আয়োগ গঠন কৰিছে। NITI আয়োগ হ'ল ভাৰতবৰ্ষৰ ৰূপান্তৰণৰ বাবে ৰাষ্ট্ৰীয় অনুষ্ঠান (National Institution for Transforming India Aayog or NITI)। প্ৰধানমন্ত্ৰীয়ে ২০১৪ চনত দেশবাসীক উদ্দেশ্যি দিয়া স্বাধীনতা দিৱসৰ ভাষণত এই সিদ্ধান্ত ঘোষণা কৰিছিল। ২০১৫ চনৰ ১ জানুৱাৰীৰ দিনা পৰিকল্পনা আয়োগৰ ঠাইত NITI আয়োগ গঠন কৰা হ'ল বুলি ঘোষণা কৰা হয়। ৮ ফেব্ৰুৱাৰী ২০১৫ চনৰ দিনা NITI আয়োগৰ প্ৰথমখন বৈঠক দিল্লীত অনুষ্ঠিত হয়। NITI আয়োগৰ অধ্যক্ষ হ'ল প্ৰধানমন্ত্ৰী। আয়োগৰ অন্যান্য সদস্যসকল হ'ল এজন উপাধ্যক্ষ, ৰাজ্যসমূহৰ মুখ্যমন্ত্ৰীসকল আৰু কেন্দ্ৰীয় শাসিত অঞ্চলৰ উপ-ৰাজ্যপালসকল, ৪ গৰাকী কেন্দ্ৰীয় মন্ত্ৰী, মুখ্য কাৰ্যবাহী বিষয়া আৰু বিশেষজ্ঞসকল।

২.০৬ গণতান্ত্ৰিক পৰিকল্পনা ঃ

যি পৰিকল্পনাৰ যুগুতকৰণৰ বিভিন্ন পৰ্যায়ত ৰাইজৰ অংশগ্ৰহণ সুনিশ্চিত কৰা হয় সেই পৰিকল্পনাই হ'ল গণতান্ত্ৰিক পৰিকল্পনা। এই পৰিকল্পনাত সিদ্ধান্তসমূহ ওপৰৰপৰা জাপি দিয়া নহয়। এই পৰিকল্পনা ক্ষমতাৰ বিকেন্দ্ৰীকৰণৰ সৈতে জড়িত। ভাৰতীয় প্ৰশাসন ব্যৱস্থাত তিনিটা স্তৰ আছে— কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰ, ৰাজ্য চৰকাৰ আৰু স্থানীয় নিকায়সমূহ (যেনে পঞ্চায়ত আৰু নগৰ পালিকা)— এই তিনিওটা স্তৰতেই আলাপ-আলোচনাৰ মাজেৰে পৰিকল্পিত উন্নয়নৰ লক্ষ্যসমূহ নিৰ্ধাৰণ আৰু আঁচনিসমূহ চিনাক্ত কৰা হয়। এই তিনিওটা পৰ্যায়ত ৰাইজৰ প্ৰতিনিধিসকলে এক গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা পালন কৰিবলগীয়া হয়। প্ৰশাসন ব্যৱস্থাৰ একেবাৰে নিম্ন পৰ্যায়তো ৰাইজৰ প্ৰতিনিধিসকল স্থানীয় অভাৱ-অভিযোগৰ ভিত্তিত পৰিকল্পনা যুগুতকৰণ প্ৰক্ৰিয়াটোৰ সৈতে জড়িত হৈ পৰে বাবে এই পৰিকল্পনাৰ তৃণমূল পৰ্যায়ৰ পৰিকল্পনা বুলি অভিহিত কৰিব পাৰি।

২.০৭ ভাৰতবৰ্ষৰ অৰ্থনৈতিক পৰিকল্পনা ঃ

ছয় দশকতকৈ অধিক সময় সামৰি লোৱা ভাৰতবৰ্ষৰ পৰিকল্পিত অৰ্থনৈতিক উন্নয়নৰ ব্যাখ্যা দুটা ভাগত আগবঢ়াব পাৰি ঃ প্ৰথমে ১৯৫০-৫১ চনৰপৰা ১৯৯০-৯১ চনলৈ আৰু দ্বিতীয়তে ১৯৯১-৯২ চনৰপৰা বৰ্তমানলৈ।

১৯৫০-৫১ চনৰপৰা ১৯৯০-৯১ চনৰ সময়ছোৱাত ভাৰতীয় অৰ্থনীতিৰ উন্নয়নৰ গুৰিবঠা ধৰিছিল ৰাজহুৱা খণ্ডই; ব্যক্তিগত খণ্ডৰ ভূমিকা আছিল গৌণ। উল্লেখযোগ্য যে গুৰিৰেপৰা ভাৰতবৰ্ষৰ আৰ্থিক ব্যৱস্থা হৈছে মিশ্ৰিত আৰ্থিক ব্যৱস্থা। যি আৰ্থিক ব্যৱস্থাত ৰাজহুৱা খণ্ড বা চৰকাৰী খণ্ড আৰু ব্যক্তিগত খণ্ডৰ সহাৱস্থান হয়, সেই আৰ্থিক ব্যৱস্থাই হ'ল মিশ্ৰিত আৰ্থিক ব্যৱস্থা। ভাৰতীয় পৰিকল্পনাৰ প্ৰথমছোৱা সময়ত ৰাজহুৱা খণ্ডৰ তুলনাত ব্যক্তিগত খণ্ডৰ গুৰুত্ব কম আছিল। ভাৰতবৰ্ষৰ ঔদ্যোগিক নীতিয়ে সমাজবাদী

সমাজ (Socialistic pattern of society) প্ৰতিষ্ঠা কৰাটো এক প্ৰধান লক্ষ্য হিচাপে গ্ৰহণ কৰিছিল। স্বাভাৱিকতেই অৰ্থনৈতিক উন্নয়নত ৰাষ্ট্ৰৰ ভূমিকাই প্ৰাধান্য লাভ কৰিছিল।

এই সময়ছোৱাত ভাৰতীয় অৰ্থনীতিৰ মূল লক্ষ্যসমূহ আছিল ঃ (১) অৰ্থনৈতিক উন্নয়নৰ হাৰ ক্ষিপ্ৰ কৰি তোলা, (২) আধুনিক প্ৰযুক্তিবিদ্যা প্ৰয়োগৰ ওপৰত গুৰুত্ব প্ৰদান কৰা, (৩) আত্মনিৰ্ভৰশীলতা অৰ্জন কৰা আৰু (৪) সামাজিক ন্যায় প্ৰতিষ্ঠা কৰা। দুবাৰকৈ সীমান্তত সংঘটিত হোৱা যুদ্ধ (১৯৬১-৬২ চনত চীন দেশৰ সৈতে আৰু ১৯৬৫ চনত পাকিস্তানৰ সৈতে হোৱা যুদ্ধ), সময়ে সময়ে দেখা দিয়া অনাবৃষ্টি আৰু ৰাজনৈতিক দৃশ্যপট পৰিৱৰ্তনৰ ফলত ভাৰতীয় অৰ্থনীতিৰ উন্নয়নৰ হাৰ আশানুৰূপ নহ'ল। এই সময়ছোৱাত ঘৰুৱা জাতীয় আয় বৃদ্ধিৰ হাৰ গড় হিচাপত ৩.৫ শতাংশহে আছিল। অৱশ্যে জাতীয় উৎপাদনলৈ সেৱা খণ্ড (বেংক, বীমা, পৰিবহন, ব্যৱসায় ইত্যাদি)ৰ বৰঙণি বৃদ্ধি হ'ল। এই বৰঙণিৰ পৰিমাণ ১৯৫০-৫১ চনৰ ২৮ শতাংশৰপৰা ১৯৯০-৯১ চনত ৪০.৫ শতাংশ হ'লগৈ। অৰ্থাৎ কৃষিৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীলতা কিছু পৰিমাণে হ্ৰাস হ'ল। এই সময়ছোৱাত কৃষিৰ বৰঙণি ৫৯ শতাংশৰপৰা ৩৪.৯ শতাংশলৈ কমি আহিল। ষাঠি দশকৰ মাজভাগত ভাৰতবৰ্ষত সেউজ বিপ্লৱ (Green Revolution)ৰ সূচনা কৰা হয়। আধুনিক প্ৰযুক্তিবিদ্যা প্ৰয়োগ কৰি কৃষি খণ্ডৰ উৎপাদনৰ পৰিমাণ বৃদ্ধিয়েই হ'ল সেউজ বিপ্লৱ। অৱশ্যে এই বিপ্লৱৰ প্ৰভাৱ কেইখনমান ৰাজ্য (পঞ্জাৱ, হাৰিয়ানা) আৰু কেইবিধমান শষ্য (ধান আৰু ঘেঁহু)তেই সীমাবদ্ধ আছিল।

ভাৰতবৰ্ষৰ পৰিকল্পিত অৰ্থনৈতিক উন্নয়নৰ দ্বিতীয়ছোৱাই ১৯৯১-৯২ চনৰপৰা বৰ্তমানলৈ সামৰি লৈছে। মন কৰিবলগীয়া যে এই সময়ছোৱাত ভাৰতীয় অৰ্থনীতিৰ এক গুৰুত্বপূৰ্ণ পৰিৱৰ্তন সাধিত হ'ল। উদাৰীকৰণ, ব্যক্তিগতকৰণ আৰু গোলকীকৰণ বা বিশ্বায়নৰ গুৰুত্ব বৃদ্ধি পালে আৰু ৰাজহুৱা খণ্ডৰ গুৰুত্ব হ্ৰাস পালে। এই তাৎপৰ্যপূৰ্ণ পৰিৱৰ্তনৰ তিনিটা মূল কাৰণ আছে। প্ৰথম, চৰকাৰী ব্যয় বৃদ্ধিৰ হাৰতকৈ চৰকাৰী আয় বৃদ্ধি কম হোৱা বাবে বৃহৎ বিত্তীয় ঘাটিয়ে দেখা দিছিল। ৰাজহুৱা খণ্ডৰ উদ্যোগসমূহত চৰকাৰী বিনিয়োগৰ পৰিমাণ বৃদ্ধি কৰা হৈছিল যদিও তেনে ভালেমান উদ্যোগে লোকচান ভৰিবলগীয়া হৈছিল। ১৯৯০ চনৰ মাৰ্চ মাহত ২৪৪টা ৰাজহুৱা খণ্ডৰ লোকচান ভৰা উদ্যোগৰ ভিতৰত ৫৮ টাই ৰুগ্ন হৈ পৰিছিল। দ্বিতীয়তে, প্ৰধানকৈ সীমিত উৎপাদনৰ ফলত সৃষ্টি হোৱা মুদ্ৰাস্ফীতি বা সা-সামগ্ৰীৰ নেৰানেপেৰা মূল্যবৃদ্ধিয়ে বিশেষকৈ সমাজৰ দুৰ্বল শ্ৰেণীৰ লোকক বাৰুকৈয়ে জুৰুলা কৰিছিল। তৃতীয়তে, ১৯৯০-৯১ চনত ভাৰতবৰ্ষৰ বৈদেশিক বাণিজ্যৰ ছবিখন ভয়াবহ হৈ পৰিছিল। নিম্নগামী ভাৰতীয় অৰ্থনীতিলৈ বিদেশৰ মূলধন অহাটো কমি গৈছিল। আনহাতে, ভাৰতীয় অৰ্থনীতিৰপৰা মূলধনৰ বহিৰ্গমণ হৈছিল। ফলস্বৰূপে ভাৰতবৰ্ষৰ বৈদেশিক বাণিজ্যৰ ঘাটিৰ পৰিমাণ উদ্বেগজনক হৈ পৰিছিল। এনে এক দুৰ্যোগপূৰ্ণ সময়ত বিশ্ব বেংকেও পৰামৰ্শ আগবঢ়ালে যে ভাৰতীয় অৰ্থনীতিৰ গাঁথনিমূলক পৰিৱৰ্তন হ'ব লাগে। এনে এক পটভূমিতেই সেই সময়ত পি ভি নৰসিংহ ৰাও নেতৃত্বাধীন কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰে অৰ্থনৈতিক সংস্কাৰ কাৰ্যসূচী প্ৰৱৰ্তন

কৰিলে। এই কাৰ্যসূচীয়ে উদাৰীকৰণ, ব্যক্তিগতকৰণ আৰু গোলকীকৰণ বা বিশ্বায়নৰ কাৰ্যসূচীক উদ্‌গনি যোগাইছিল।

অৰ্থনৈতিক সংস্কাৰৰ অংশ হিচাপে যিবোৰ কাৰ্যসূচী এতিয়ালৈ চৰকাৰে গ্ৰহণ কৰিছে সেইবোৰৰপৰা কিছু সুফল নাই পোৱা বুলি ক'লে ভুল কৰা হ'ব। প্ৰথম, অৰ্থনৈতিক উন্নয়নৰ হাৰ বৃদ্ধি হৈছে। প্ৰকৃততে ২০০৫-০৬, ২০০৬-০৭ আৰু ২০০৭-০৮ চনত বাৰ্ষিক উন্নয়নৰ হাৰ আছিল যথাক্ৰমে ৯.৫ শতাংশ, ৯.৭ শতাংশ আৰু ৯.২ শতাংশ। ১৯৫১ চনৰেপৰা এতিয়ালৈকে ভাৰতীয় অৰ্থনীতিৰ উন্নয়নৰ হাৰে পূৰ্বে এই উচ্চতা স্পৰ্শ কৰিব পৰা নাছিল। ২০০৯-১০ চনৰপৰা ২০১২-১৩ চনলৈ গড় হিচাপত বাৰ্ষিক উন্নয়নৰ হাৰ আছিল ৬.৭ শতাংশ। শেহতীয়া অৰ্থনৈতিক সমীক্ষা অনুসৰি ২০১৩-১৪ চনত বাৰ্ষিক উন্নয়নৰ হাৰ আছিল ৭.২ শতাংশ।

দ্বিতীয়তে, পাইকাৰি মূল্যসূচী পূৰ্বৰ তুলনাত হ্ৰাস হৈছে। অৱশ্যে খুচুৰা মূল্যসূচী সেই একে হাৰত কমি অহা নাই।

তৃতীয়তে, ভাৰতবৰ্ষৰ কেন্দ্ৰীয় বেংক ৰিজাৰ্ভ বেংকত জমা হোৱা বৈদেশিক বিনিময়যোগ্য মুদ্ৰাৰ পৰিমাণ বৃদ্ধি হৈছে। এই পৰিমাণ বৰ্তমান (জুলাই, ২০১৫) ৩২৮.৭ বিলিয়ন (১ বিলিয়ন = ১০০ কোটি বা ১০০০ নিযুত) ডলাৰ হৈছে। এই জমাৰ পৰিমাণে ভাৰতবৰ্ষৰ অহা ৭ মাহৰ আমদানিৰ মূল্য সামৰি ল'ব। উল্লেখযোগ্য যে ১৯৯০-৯১ চনৰ ৰিজাৰ্ভ বেংকত জমা থকা এনে মুদ্ৰা মাত্ৰ ১৫ দিনৰ আমদানিৰ বাবেহে যথেষ্ট আছিল।

অৰ্থনৈতিক সংস্কাৰ কাৰ্যসূচীয়ে কেতবোৰ সমস্যাৰো সৃষ্টি নকৰাকৈ থকা নাই। প্ৰথম, এই সংস্কাৰ নীতিয়ে প্ৰতিযোগিতাৰ প্ৰসাৰ আৰু তীব্ৰতা দুয়োটাই বৃদ্ধি কৰিছে। বিভিন্ন ধৰণৰ সা-সামগ্ৰী বজাৰলৈ আহিব ধৰিছে। এই প্ৰতিযোগিতা সুস্থ হ'ব লাগিলে জনসাধাৰণৰ ক্ৰয় ক্ষমতাৰ পৰিমাণ বৃদ্ধি হ'ব লাগিব। দ্বিতীয়তে, পণ্যৰ প্ৰতি অত্যধিক আসক্তিয়ে ভোগবাদী অৰ্থনীতিৰ সৃষ্টি কৰিলে সি নৈতিকতাৰ প্ৰতি এক ভাবুকি হ'ব পাৰে। তৃতীয়তে, গোলকীকৰণৰ ফলত দেশখনে বা সমূহ জনসাধাৰণে নিজৰ পৰিচয় হেৰুৱাব নালাগিব। চতুৰ্থতে, বজাৰকেন্দ্ৰিক অৰ্থনীতিয়ে যাতে দৰিদ্ৰসকলক বঞ্চিত কৰিব নোৱাৰে সেইটো নিশ্চিত কৰিবলৈ হ'লে সুপ্ৰশাসন ব্যৱস্থা এটা বাহাল থকাটো প্ৰয়োজনীয়। ইতিমধ্যে বেংকত হিচাপ খোলাৰ যি সহজ ব্যৱস্থা প্ৰৱৰ্তন কৰা হৈছে তাৰ ফলত বহুসংখ্যক ভাৰতীয় নাগৰিক বেংকৰ আওতাৰ ভিতৰলৈ আহিব পাৰিছে। এনে ব্যৱস্থাই বিত্তীয় অন্তৰ্ভুক্তিকৰণৰ প্ৰক্ৰিয়াটো ত্বৰান্বিত কৰিব পাৰিব। অন্তৰ্ভুক্তিকৰণ হ'ল এটা প্ৰক্ৰিয়া য'ত অৰ্থনৈতিক উন্নয়নৰ সুফলবোৰৰপৰা সমাজৰ কোনো শ্ৰেণীৰ লোক যাতে বাহিৰত নাথাকে সেইটো সুনিশ্চিত কৰা।

২.০৮ উদাৰীকৰণ ঃ

দেশৰ আৰ্থিক ব্যৱস্থাৰ ওপৰত থকা ৰাষ্ট্ৰৰ নিয়ন্ত্ৰণৰ শিথিলকৰণ হ'ল উদাৰীকৰণ। ১৯৯১ চনৰ পূৰ্বে ঔদ্যোগিক খণ্ড, বিত্তীয় খণ্ড, বৈদেশিক মুদ্ৰাৰ আহৰণ আৰু ব্যৱহাৰ,

বাণিজ্য আৰু বিনিয়োগ খণ্ডত ৰাষ্ট্ৰই এক গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা পালন কৰিছিল। অনুজ্ঞাপত্ৰ নীতিয়ে উদ্যোগ জগতখনত ৰাষ্ট্ৰীয় নিয়ন্ত্ৰণ সুনিশ্চিত কৰিছিল। অৰ্থনৈতিক সংস্কাৰ কাৰ্যসূচী ৰূপায়ণ কৰাৰেপৰা সুৰা, চিগাৰেট, বিপদযুক্ত ৰাসায়নিক দ্ৰব্য, ঔদ্যোগিক বিস্ফোৰক, বৈদ্যুতিক সা-সৰঞ্জাম, ঔষধ আদি কেইবিধমান দ্ৰব্যৰ বাহিৰে বাকীবোৰৰ ক্ষেত্ৰত নিয়ন্ত্ৰণ তুলি দিয়া হ'ল। প্ৰতিৰক্ষা, আণৱিক শক্তি উৎপাদন আৰু ৰেল পৰিবহণ ব্যৱস্থা ৰাজহুৱা খণ্ডৰ বাবে এতিয়াও সংৰক্ষিত হৈ আছে।

ব্যৱসায়িক বেংক, বিনিয়োগ বেংগ, অংশপত্ৰৰ বজাৰ আৰু বৈদেশিক বিনিময়যোগ্য মুদ্ৰাৰ বজাৰৰ সমষ্টিয়েই হ'ল বিত্তীয় খণ্ড। উদাৰীকৰণ নীতি এই খণ্ডলৈকো সম্প্ৰসাৰিত হৈছে। ইয়াৰ ফল স্বৰূপেই ভাৰতীয় বেংক খণ্ডলৈ বৈদেশিক বেংকৰ আগমনত অনুমতি দিয়া হৈছে।

২.০৯ ব্যক্তিগতকৰণ ঃ

চৰকাৰী নিয়ন্ত্ৰণ আৰু ব্যৱস্থাপনাৰ অধীনত থকা প্ৰতিষ্ঠানসমূহ বেচৰকাৰী খণ্ডলৈ মুকলি কৰি দিয়া নীতিয়েই হ'ল ব্যক্তিগতকৰণ। ১৯৯১ চনৰ নতুন ঔদ্যোগিক নীতিয়ে ৰাজহুৱা খণ্ডৰ ৯টা উদ্যোগ ব্যক্তিগত খণ্ডৰ বাবে মুকলি কৰি দিয়াৰ লগে লগেই ব্যক্তিগতকৰণ নীতি প্ৰৱৰ্তন কৰা হ'ল। শিক্ষা, স্বাস্থ্য, উৎপাদিত সামগ্ৰী, বেংক ব্যৱস্থা আদিৰ ক্ষেত্ৰত ব্যক্তিগতকৰণৰ প্ৰভাৱ লক্ষণীয়। ব্যক্তিগতকৰণৰ এক ক্ষুদ্ৰ সংস্কৰণ হ'ল নিৰ্বিনিয়োজন নীতি। চৰকাৰী খণ্ডৰ প্ৰতিষ্ঠানৰ অংশপত্ৰ (share) যেতিয়া কোনো ব্যক্তিক কিনিবলৈ অনুমতি দিয়া হয় তেতিয়া নিৰ্বিনিয়োজন কাৰ্যকৰী হয়। অৰ্থাৎ প্ৰতিষ্ঠানটোৰ সমগ্ৰ মূলধন চৰকাৰৰপৰা সংগ্ৰহ নকৰি কিছু ব্যক্তিগত খণ্ডৰপৰাও সংগ্ৰহ কৰা হয়।

২.১০ গোলকীকৰণ বা বিশ্বায়ন ঃ

দেশ এখনৰ অৰ্থনীতিৰ সৈতে বিশ্বৰ অন্যান্য দেশৰ অৰ্থনীতিৰ সংযোগ স্থাপন বা সংহতি সাধন কৰাটোৱেই হ'ল গোলকীকৰণ বা বিশ্বায়ন। গোলকীকৰণক উদাৰীকৰণ আৰু ব্যক্তিগতকৰণৰ পৰিণতি বুলিও ক'ব পাৰি। যিখন দেশ বা ৰাষ্ট্ৰই পৃথিৱীৰ অন্যান্য দেশৰ সৈতে সংযোগ স্থাপনৰ প্ৰতি আগ্ৰহী নহয়, সেইখন ৰাষ্ট্ৰই অন্তৰ্মুখী নীতি অৱলম্বন কৰা বুলি ক'ব লাগিব। এই নীতিটোক অৰ্থনৈতিক বহিৰ্বাণিজ্যহীনতা (Economic isolationism বা autarky) বুলিও কোৱা হয়। গোলকীকৰণৰ ফলত দেশসমূহৰ মাজত থকা দূৰত্ব হ্ৰাস হয় আৰু এক সীমান্তৰহিত বিশ্ব (borderless world)ৰ দিশে ৰাষ্ট্ৰসমূহ ধাৱমান হয়। প্ৰযুক্তিবিদ্যাৰ (বিশেষকৈ ইণ্টাৰনেট) ক্ৰমবৰ্ধমান ব্যৱহাৰে গোলকীকৰণৰ প্ৰক্ৰিয়া অধিক খৰতকীয়া কৰি তুলিছে। বহিৰ্মুখিতাই প্ৰতিযোগিতাৰ বাতাবৰণ সৃষ্টি কৰে। এই বাতাবৰণত গ্ৰাহক আৰু উৎপাদক এই দুয়োটা শ্ৰেণী লাভৱান হয়।

গোলীকৰণৰপৰা ৰাষ্ট্ৰীয় স্বাৰ্থৰ প্ৰতি ভাবুকি আহিব নালাগিব। গোলকীকৰণৰ প্ৰক্ৰিয়াত সোমাই পৰি কোনো দেশেই নিজৰ অৰ্থনৈতিক ক্ষমতাৰ লগতে ভাষা-সাহিত্য,

সংস্কৃতি বিসৰ্জন দিয়াটো বাঞ্ছনীয় হ'ব নোৱাৰে। ৰাষ্ট্ৰীয় স্বাৰ্থ অক্ষুণ্ণ ৰাখি গোলকীকৰণৰ সুফলবোৰ লাভ কৰিব পৰা যায়।

২.১১ ঃ অসমৰ চলিত পঞ্চবাৰ্ষিক পৰিকল্পনা (২০১২-২০১৭)

আমি ইতিমধ্যে পাই আহিছো যে নতুন কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰ শাসনলৈ অহাৰ পিছত পৰিকল্পনাৰ সমগ্ৰ ধাৰণাটোৰেই এক গুৰুত্বপূৰ্ণ পৰিৱৰ্তন পৰিলক্ষিত হৈছে। চলিত পঞ্চবাৰ্ষিক পৰিকল্পনাৰ প্ৰায় মাজভাগতেই এই পৰিৱৰ্তন আহি পৰিল। পৰিকল্পনা আয়োগৰ বিলুপ্তি ঘটিল। NITI আয়োগে পৰিকল্পনা আয়োগৰ স্থান ল'লে।

এই পৰিৱৰ্তনৰ পটভূমিতেই অসমৰ চলিত অৰ্থাৎ দ্বাদশ পৰিকল্পনাৰ লক্ষ্যসমূহ আৰু অগ্ৰাধিকাৰৰ ব্যাখ্যা কৰিব লাগিব। অসমৰ চলিত পৰিকল্পনাৰ লক্ষ্যসমূহ হ'ল ঃ

১। দেশৰ উন্নতি উন্নত ৰাজ্যসমূহৰ সম-পৰ্যায়লৈ আহিবলৈ অহা দুই-তিনিটা দশকৰ ভিতৰত অসমৰ উন্নয়নৰ হাৰ ১০ শতাংশলৈ বৃদ্ধি কৰা;

২। দৰিদ্ৰতা আৰু অৰ্থনৈতিক বৈষম্য হ্ৰাস কৰাৰ বাবে বিভিন্ন আঁচনি গ্ৰহণ;

৩। শেহতীয়া প্ৰযুক্তিবিদ্যা আৰু বিজ্ঞানসন্মত ব্যৱস্থাপনাৰ জৰিয়তে বানপানী আৰু গৰাখহনীয়া সমস্যাটোৰ সমাধান কৰা;

৪। কৃষি খণ্ডৰ বাৰ্ষিক উন্নয়নৰ হাৰ ৬ৰপৰা ৮ শতাংশলৈ বৃদ্ধি;

৫। শক্তি উৎপাদনৰ ক্ষেত্ৰত আত্মনিৰ্ভৰশীলতা অৰ্জন কৰা আৰু শক্তি পৰিবহণ আৰু বিতৰণৰ ক্ষেত্ৰত আধুনিক প্ৰযুক্তিবিদ্যা প্ৰয়োগ কৰা;

৬। অসমৰ মানৱ উন্নয়ন সূচকাংকৰ (HDI) মান ঊৰ্দ্ধগামী কৰা আৰু সেই উদ্দেশ্যে স্বাস্থ্য আৰু শিক্ষা খণ্ডত বিনিয়োগৰ পৰিমাণ বৃদ্ধি কৰা যাতে শিক্ষাৰ গুণগত মান বৃদ্ধি কৰাত আৰু শিক্ষক প্ৰশিক্ষণৰ বাবে পুঁজিৰ অভাৱ নহয়;

৭। দক্ষতা বৃদ্ধিৰ আঁচনিৰ জৰিয়তে স্ব-নিয়োগৰ বাট মুকলি কৰা আৰু সেই মৰ্মে অতি ক্ষুদ্ৰ, ক্ষুদ্ৰ আৰু মজলীয়া উদ্যোগ আৰু গাঁও অঞ্চলৰ পৰম্পৰাগত কুটিৰ শিল্পৰ ওপৰত গুৰুত্ব আৰোপ কৰা;

৮। জৈৱ-বৈচিত্ৰ্য ৰক্ষা কৰি জলবায়ু পৰিৱৰ্তনৰ সমস্যাটোৰ মোকাবিলা কৰা আৰু

৯। ৰাজ্য চৰকাৰ, পঞ্চায়ত, নগৰীয়া নিকায়, জিলা পৰিষদ আৰু জনজাতি উন্নয়ন পৰিষদসমূহত সুপ্ৰশাসন ব্যৱস্থা নিশ্চিত কৰিবলৈ কেতবোৰ আঁচনি গ্ৰহণ কৰা।

- চলিত পৰিকল্পনাত অগ্ৰাধিকাৰ লাভ কৰা খণ্ডটো হৈছে গ্ৰাম্য অৰ্থনীতিৰ উন্নয়ন। এই উন্নয়নে কৃষি আৰু আনুষংগিক খণ্ড, ক্ষুদ্ৰ আৰু মজলীয়া উদ্যোগ, হস্তত‌াঁত আৰু কুটিৰ শিল্পক সামৰি ল'ব আৰু নগৰ আৰু গাঁৱৰ মাজত থকা বৈষম্য দূৰীকৰণত সহায় কৰিব পাৰিব।

মূলকথা

☞ অৰ্থনৈতিক বিকাশ, অৰ্থনৈতিক উন্নয়ন আৰু মানৱ উন্নয়নৰ মাজত গুৰুত্বপূৰ্ণ পাৰ্থক্য আছে। ১৯৯০ চনত প্ৰথমখন মানৱ উন্নয়ন প্ৰতিবেদন প্ৰকাশ হয়। ভাৰতবৰ্ষই অৰ্থনৈতিক উন্নয়নৰ পথ সুগম কৰি তুলিবলৈ অৰ্থনৈতিক পৰিকল্পনাৰ আশ্ৰয় লৈছে। ভাৰতবৰ্ষৰ অৰ্থনৈতিক উন্নয়নত ৰাজহুৱা খণ্ডই অগ্ৰণী ভূমিকা লৈছিল। ১৯৯১ চনৰপৰা বৰ্তমানলৈকে অৰ্থনৈতিক সংস্কাৰে উদাৰীকৰণ, ব্যক্তিগতকৰণ আৰু গোলকীকৰণ বা বিশ্বায়নৰ ওপৰত অধিক গুৰুত্ব প্ৰদান কৰিছে। ভাৰতবৰ্ষত পৰিকল্পনা আয়োগৰ বিলুপ্তি ঘটিছে। NITI আয়োগে পৰিকল্পনা আয়োগৰ স্থান লৈছে। এই পৰিৱৰ্তিত পৰিস্থিতিৰ পটভূমিতেই অসমৰ চলিত পৰিকল্পনা অৰ্থাৎ দ্বাদশ পৰিকল্পনাৰ প্ৰায় মাজভাগতেই পৰিকল্পনাৰ লক্ষ্যসমূহ বিবেচনা কৰি চাব লাগিব।

অনুশীলনী

অতি চমু উত্তৰৰ প্ৰশ্ন ঃ

১। ব্যাখ্যা কৰা (এটা বাক্যত)

(ক) অৰ্থনৈতিক বিকাশ
(খ) অৰ্থনৈতিক উন্নয়ন
(গ) মানৱ উন্নয়ন
(ঘ) অৰ্থনৈতিক পৰিকল্পনা
(ঙ) গণতান্ত্ৰিক পৰিকল্পনা
(চ) উদাৰীকৰণ
(ছ) ব্যক্তিগতকৰণ
(জ) গোলকীকৰণ বা বিশ্বায়ন

চমু উত্তৰৰ প্ৰশ্ন ঃ

২। অৰ্থনৈতিক বিকাশ আৰু অৰ্থনৈতিক উন্নয়নৰ দুটা প্ৰধান পাৰ্থক্য উল্লেখ কৰা।

৩। মানৱ উন্নয়নৰ তিনিটা সূচক কি কি?

৪। সমষ্টিগত পছন্দৰ বিস্তাৰ সাধন হৈছে বুলিলে কি বুজিবা?

৫। ভাৰতবৰ্ষৰ পঞ্চবাৰ্ষিক পৰিকল্পনাৰ তিনিটা মূল লক্ষ্য উল্লেখ কৰা।

৬। NITI আয়োগৰ সদস্যসকল কোন কোন?

দীঘল উত্তৰৰ প্ৰশ্ন ঃ

৭। ভাৰতবৰ্ষৰ পৰিকল্পিত অৰ্থনৈতিক উন্নয়নৰ প্ৰথমছোৱা (১৯৫১-১৯৯১) আৰু দ্বিতীয়ছোৱা (১৯৯১ৰপৰা বৰ্তমানলৈ)ৰ মাজত থকা এটা মূল পাৰ্থক্য ব্যাখ্যা কৰা।

৮। ভাৰতবৰ্ষত অৰ্থনৈতিক সংস্কাৰ প্ৰৱৰ্তনৰ তিনিটা মূল কাৰণ চমুকৈ ব্যাখ্যা কৰা।

৯। অৰ্থনৈতিক সংস্কাৰৰ তিনিটা সুফল উল্লেখ কৰা।

১০। অৰ্থনৈতিক সংস্কাৰ প্ৰৱৰ্তনৰ ফলত সৃষ্টি হোৱা দুটা অসুবিধা চমুকৈ ব্যাখ্যা কৰা।

১১। অসমৰ চলিত পঞ্চবাৰ্ষিক পৰিকল্পনাৰ ছটা প্ৰধান লক্ষ্য উল্লেখ কৰা।